

**Аналіз регуляторного впливу
проекту рішення Національної комісії з питань регулювання
зв'язку України “Про затвердження Переліку ринків
телекомунікаційних послуг”**

1. Визначення та аналіз проблеми, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання.

Національна комісія з питань регулювання зв'язку України (далі - НКРЗ) відповідно до повноважень, визначених законодавством, здійснює державне регулювання у галузі зв'язку.

Регулювання ринків зв'язку - це встановлення правил діяльності на ринках та забезпечення дотримання всіма його учасниками недопущення дій операторів, які мають суттєвий вплив на ринку, на обмеження інтересів інших операторів.

З метою сприяння ефективному функціонуванню відкритого і справедливого конкурентного ринку послуг зв'язку в НКРЗ проводиться робота щодо встановлення процедури аналізу ринків зв'язку для цілей їх регулювання з урахуванням світового досвіду та досвіду країн-членів ЄС.

На основі аналізу ринків визначатиметься чи є відповідний ринок телекомунікаційних послуг ефективно конкурентним. У випадку, якщо буде встановлено, що ринок певних телекомунікаційних послуг не є ефективно конкурентним, то НКРЗ визначатимуться суб'єкти господарювання з істотною ринковою владою з метою застосування до них регуляторних дій для забезпечення ефективної конкуренції на відповідному ринку.

Першочерговим завданням НКРЗ для здійснення процедури аналізу ринків телекомунікаційних послуг є їх визначення та затвердження на законодавчому рівні.

Європарламентом та Радою Європи розроблено нормативну базу в частині визначення та регулювання ринків телекомунікацій, норми якої застосовуються при створенні правового поля із зазначених питань. Зокрема, це директиви Європейського Парламенту та Ради Європи від 7 березня 2002 року: 2002/21/ЄС (Рамкова директива) щодо загальної регулятивної основи щодо мереж та послуг електронного зв'язку, 2002/20/ЄС щодо санкціонування мереж та послуг електронного зв'язку, 2002/19/ЄС щодо доступу та з'єднання між мережами електронного зв'язку та пов'язаних з ним засобів, 2002/22/ЄС щодо універсальних послуг та прав користувачів стосовно мереж та послуг електронного зв'язку.

Згідно із статтею 15 Рамкової директиви, національні регулятивні органи визначають відповідні ринки, що відповідають національним особливостям. В додатку до зазначеної Директиви надано первинну рекомендацію щодо визначення переліку відповідних ринків товарів та послуг, (додаток 1).

Беручи до уваги цю Директиву, Єврокомісією були надані Рекомендації від 11.02.03 про відповідні ринки товарів та послуг в

рамках сектора електронного зв'язку, на які поширюватиметься попереднє (ex-ante) регулювання (додаток 2).

На сьогодні одним із важливих етапів співпраці України з Європейською Стороною є укладання Угоди про асоціацію та створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, в якій питанням телекомунікацій та інформатизації суспільства відводиться ключова роль.

НКРЗ на постійній основі залучена до процесу переговорів та розробки відповідних документів і здійснює зазначену діяльність в тісній співпраці з європейською стороною. Основна увага в цих документах спрямована на потребу адаптації національного законодавства України до законодавства ЄС щодо регулювання галузі зв'язку, в тому числі питаннях аналізу ринків.

Як свідчить досвід країн-членів ЄС, урегульованість питання щодо визначення ринків та подальшого їх аналізу надає позитивні наслідки для забезпечення конкурентоспроможності на ринках телекомунікацій і прийняття виважених рішень щодо накладання регуляторних зобов'язань.

Враховуючи світовий досвід та актуальність проблеми щодо врегулювання питання аналізу ринків телекомунікаційних послуг, який необхідний НКРЗ для проведення їх досліджень, нагальною потребою є розробка нормативно-правового документу щодо визначення переліку ринків телекомунікаційних послуг.

2. Цілі державного регулювання

Метою прийняття проекту рішення НКРЗ “Про затвердження Переліку ринків телекомунікаційних послуг” є удосконалення нормативної бази в сфері телекомунікацій в частині регулювання ринку телекомунікацій для забезпечення реалізації регуляторного впливу НКРЗ, пов'язаного з забезпеченням розвитку ефективної конкуренції на цьому ринку.

3. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення поставлених цілей

В даному випадку вбачається за можливе визначити два альтернативні способи досягнення встановлених цілей.

1. Залишити існуючий стан і регуляторний акт - рішення НКРЗ “Про затвердження Переліку ринків телекомунікаційних послуг” не буде впроваджено.

Це призведе до заглиблення існуючої проблеми і унеможливить здійснення НКРЗ визначених законодавством повноважень щодо аналізу ринків телекомунікаційних послуг з метою їх регулювання.

Тобто, процес проведення дослідження ефективно конкурентних ринків за результатами яких приймаються регуляторні дії НКРЗ буде неможливим.

2. Врегулювати питання щодо визначення на законодавчому рівні ринків телекомунікаційних послуг в Україні з метою попереднього регулювання.

Зазначений спосіб сприятиме удосконаленню процесу аналізу ринків, що в свою чергу надасть можливість НКРЗ здійснювати встановлені законодавством повноваження в частині регулювання ринків зв'язку.

4. Опис механізму, який пропонуються застосувати для розв'язання проблеми, і відповідні заходи.

Для розв'язання проблеми щодо можливості НКРЗ ефективно здійснювати визначені законодавством повноваження в частині регулювання ринків телекомунікаційних послуг, НКРЗ з урахуванням національної нормативно-правової бази та рекомендацій ЄС, розроблено проект рішення “Про затвердження Переліку ринків телекомунікаційних послуг”.

У відповідності до цього рішення передбачено визначити в сфері телекомунікацій України сімнадцять релевантних ринків, які пропонуються для попереднього аналізу з метою регулювання.

18-тий ринок передбачений директивою ЄС “Послуги з передавання програм телебачення та радіомовлення” не включено до переліку, оскільки зазначені послуги входять до сфери регулювання Національної Ради з питань телебачення та радіомовлення.

До Переліку входять 7 роздрібних ринків, послуги на яких надаються кінцевим користувачам, та 10 оптових ринків, ресурси яких, необхідні операторам (провайдерам) телекомунікацій для надання послуг кінцевим споживачам.

Введення в дію Переліку ринків телекомунікаційних послуг, необхідно для розробки та впровадження методології аналізу ринків, на основі якої буде формуватися інформаційної база показників діяльності суб'єктів господарювання на ринку телекомунікацій. На базі отриманих даних, згідно із критеріями аналізу відповідного ринку буде визначено чи є він ефективно конкурентним і, як наслідок будуть прийматися регулятивні рішення.

Цей документ передбачає виділення в межах ринку телекомунікацій окремих релевантних ринків з характеристиками їх географічних меж, типу мережі, споживачів та постачальників послуг, а також видів послуг, що надаються.

За результатами аналізу показників діяльності постачальників послуг на ринках буде проведено аналіз рівня ефективності на ринку і прийнято відповідні рішення щодо регуляторних зобов'язань.

5. Обґрунтування можливості досягнення визначених цілей у разі прийняття регуляторного акта та оцінка можливості впровадження та виконання вимог регуляторного акта

Впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта не очікується.

Прийняття регуляторного акта надасть можливість чітко врегулювати питання щодо проведення Національною комісією з питань регулювання зв'язку України аналізу ринку телекомунікацій з метою регулювання.

У разі неефективної конкуренції на операторів з істотною ринковою владою будуть накладатися визначені законодавством відповідні регуляторні зобов'язання.

Досягненням поставлених цілей у разі прийняття запропонованого регуляторного акта буде сприяти лібералізації на ринку телекомунікацій та розвитку ефективної конкуренції на ньому.

Для впровадження цього регуляторного акта НКРЗ не потрібні додаткові витрати з Державного бюджету України.

Очікувані наслідки дії запропонованого регуляторного акта не передбачають негативних впливів на діяльність суб'єктів господарювання.

Для адміністрування процесу впровадження переліку ринків телекомунікаційних послуг не потрібно створювати нові робочі місця. Виконання цієї роботи буде покладено на апарат НКРЗ, який у межах функціональних обов'язків відповідає за відповідні напрямки роботи.

Запровадження зазначеного рішення НКРЗ забезпечить високу вірогідність досягнення поставлених цілей.

Періодичність здійснення державного контролю та нагляду за дотриманням вимог цього регуляторного акта буде здійснюватися на постійній основі по мірі прийняття НКРЗ рішень щодо проведення дослідження ринків телекомунікаційних послуг.

6. Очікувані результати від прийняття регуляторного акта.

Аналіз вигод та витрат

Введення в дію рішення НКРЗ “Про затвердження Переліку ринків телекомунікаційних послуг” надасть можливість удосконалити нормативно-правову базу в сфері телекомунікацій в частині регулювання ринків телекомунікаційних послуг, що сприятиме забезпеченню функціонуванню ефективно конкурентного ринку телекомунікацій.

Отримана за результатами аналізу ринків інформація надасть можливість НКРЗ визначити існуючий стан цих ринків та зробити висновок щодо наявності або відсутності конкуренції на них, а також рівень ефективності такої конкуренції, існування операторів

(провайдерів) телекомунікацій із істотною ринковою владою на них, ознаки чи факти зловживання таким становищем тощо.

Результати аналізу необхідні НКРЗ для прийняття рішень про необхідність регуляторного впливу та накладання регуляторних зобов'язань на операторів з істотною ринковою владою, а також як інформація при здійсненні досудового вирішення спорів з питань, віднесених до компетенції Комісії.

Об'єкт впливу	Вигоди	Витрати
Центральний орган виконавчої влади - НКРЗ	Визначення ринків телекомунікаційних послуг в Україні для проведення процедури аналізу ринків з метою регулювання для сприяння ефективному функціонуванню відкритого і справедливого конкурентного ринку телекомунікацій.	Додаткові витрати відсутні
Суб'єкти господарювання	За результатами аналізу ринків будуть встановлені правила діяльності на ринках, що забезпечить дотримання всіма його учасниками недопущення антиконкурентних дій операторів, які мають суттєвий вплив на ринку, на обмеження інтересів інших операторів.	Додаткові витрати відсутні
Держава	Збільшення доходів до Державного бюджету України в результаті покращення результатів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання на конкурентному ринку телекомунікаційних послуг.	Додаткові витрати відсутні

7. Обґрунтування строку дії регуляторного акта

Обмежень строку дії регуляторного акта немає, що дасть змогу розв'язати проблему та досягти цілі державного регулювання.

Термін чинності регуляторного акта – відповідно до законодавства після державної реєстрації в Міністерстві юстиції України.

8. Показники результативності регуляторного акта

1. Відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься за якісними та кількісними показниками щодо фактично функціонуючих ринків в сфері телекомунікацій.

За результатами досліджень цей перелік може буде відкоригований за з урахуванням стрімкого розвитку ринку телекомунікацій, впровадження нових послуг на базі новітніх технологій.

2. Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта.

Дії цього акта поширюються на операторів (провайдерів) телекомунікацій, що мають відповідні ліцензії і надають певні телекомунікаційні послуги на території України, незалежно від відомчої підпорядкованості та форм власності.

3. Розмір коштів і час, що витратиметься суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта.

Збільшення часу та трудовитрат суб'єктів господарювання, які необхідні для виконання передбачених цим проектом норм не очікується.

4. Рівень поінформованості вище середнього.

З метою інформування суб'єктів господарювання, які виконуватимуть рішення НКРЗ, та споживачів телекомунікаційних послуг, проект Переліку ринків телекомунікаційних послуг оприлюднено на офіційному Web-сайті Національної комісії з питань регулювання зв'язку України.

9. Заходи, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності регуляторного акта

Базове та повторне відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься відповідно до норм Закону України "Про засади державної регуляторної політики" на основі та шляхом обробки даних щодо стану і розвитку ринку телекомунікацій України та інформації операторів (провайдерів) телекомунікацій.

Базове відстеження результативності буде проведено до набрання чинності регуляторним актом шляхом аналізу зауважень та пропозицій учасників ринку телекомунікацій до рішення НКРЗ "Про затвердження Переліку ринків телекомунікаційних послуг".

Повторне відстеження планується здійснити через рік після набуття чинності регуляторним актом.

У процесі відстеження встановлюється кількісне та якісне значення для кожного показника результативності, визначеного під час проведення аналізу впливу регуляторного акта.

Базове, повторне та періодичне відстеження буде здійснюватися на основі інформації операторів (провайдерів) телекомунікацій.

В.о. Голови

В. Олійник

**Перелік ринків, які включені в первинну рекомендацію Комісії
про відповідні ринки товарів та послуг (Рамкова Директива)**

1. Ринки, зазначені у Директиві 2002/22/ЄС (Директива про універсальні послуги)

Стаття 16 - Ринки, визначені згідно з колишніми правовими рамками, коли переглядаються зобов'язання.

Забезпечення з'єднання з та використання громадської телефонної мережі у постійному місці розташування.

Надання орендованих ліній кінцевим користувачам.

2. Ринки, зазначені у Директиві 2002/19/ЄС (Директива про доступ)

Стаття 7 - Ринки, визначені згідно з колишніми правовими рамками, коли переглядаються зобов'язання.

Взаємопідключення (Директива 97/33/ЄС)

- початок виклику у виділених (спеціалізованих) громадських телефонних мережах

- завершення виклику у виділених (спеціалізованих) громадських телефонних мережах

- транзитні послуги у виділених (спеціалізованих) громадських телефонних мережах

- початок виклику на громадських мобільних телефонних мережах

- завершення виклику на громадських мобільних телефонних мережах

- з'єднання орендованих ліній (з'єднання частини каналів)

- Мережевий доступ та спеціальний мережевий доступ (Директива 97/33/ЄС, Директива 98/10/ЄС)

- доступ до виділених (спеціалізованих) телефонних мереж, включаючи розмежований доступ до місцевих ліній зв'язку

- доступ до громадських мобільних телефонних мереж, включаючи вибір засобу перенесення інформації

Ресурси орендованої лінії для оптової торгівлі (Директива 92/44/ЄЕС)

Надання ресурсів орендованої лінії іншими постачальникам електронних комунікаційних мереж або послуг

3. Ринки, зазначені в Регламенті (ЄС) № 2887/2000

Послуги передбачені для забезпечення розмежованих (кручена металева пара) ліній зв'язку.

4. Додаткові ринки

Національний ринок міжнародних роумінг-послуг на громадських мобільних телефонних мережах.

**Ринки товарів та послуг, що рекомендується
проаналізувати національним регулятивним органам**

(Рекомендація Комісії від 11 лютого 2003 р.
про відповідні ринки товарів та послуг в рамках сектора електронного зв'язку, на які поширюватиметься попереднє (ex-ante) регулювання відповідно до Директиви 2002/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європи про єдину регулятивну основу щодо мереж та послуг електронного зв'язку)

Роздрібний рівень

1. Доступ до телефонної мережі загального користування за встановленим місцем знаходження для споживачів у побутовому секторі.
2. Доступ до телефонної мережі загального користування за встановленим місцем знаходження для споживачів у непобутовому секторі.
3. Загальнодоступні послуги місцевого та/чи міжміського телефонного зв'язку, що надаються за встановленим місцем знаходження для споживачів у побутовому секторі.
4. Загальнодоступні послуги міжнародного телефонного зв'язку, що надаються за встановленим місцем знаходження для споживачів у побутовому секторі.
5. Загальнодоступні послуги місцевого та/чи міжміського телефонного зв'язку, що надаються за встановленим місцем знаходження для споживачів у непобутовому секторі.
6. Загальнодоступні послуги міжнародного телефонного зв'язку, що надаються за встановленим місцем знаходження для споживачів у непобутовому секторі.
7. Мінімальна кількість орендованих ліній (яка включає вказані види орендованих ліній до 2 Мб/сек. включно).

Оптовий рівень

8. Вихідні дзвінки у телефонних мережах загального користування, що надаються за встановленим місцем знаходження.
9. Дзвінки на індивідуальні телефонні мережі, що надаються за встановленим місцем знаходження.
10. Послуги транзиту у стаціонарній телефонній мережі загального користування.
11. Оптовий відкритий доступ (включаючи розподілений доступ) до металевих ліній та субліній з метою надання ширококутних та голосових послуг.
12. Оптовий ширококутний доступ.
13. Оптові кінцеві сегменти орендованих ліній.

14. Оптові магістральні сегменти орендованих ліній.
15. Доступ та вихідні дзвінки до мереж мобільного телефонного зв'язку загального користування
16. Голосові дзвінки на інші індивідуальні мережі мобільного зв'язку.
17. Національний оптовий ринок міжнародного роумінгу у мережах мобільного зв'язку загального користування.
18. Мовленнєві послуги з метою передачі різного контенту кінцевому користувачеві.